

Територія Б, або

Якщо роздягатися – то вже роздягатися!

(побутова комедія на дві дії)

Дійові особи:

Борис - чоловік 30-35 років

Анжеліка - його дружина

Альбіна Романівна - теща Бориса

Артур - аспірант, друг сім'ї

Теодор Ніфонтович - фермер літнього віку, родич з села

Рая – жінка 30 років

Серж Апрелькін – чоловік Раї

Варвара Карлівна – теща Апрелькіна

Перша дія.

Напівтемрява у двокімнатній міській квартирі. Майже всю першу кімнату займає величезне ліжко, з якого лунає монотонне чоловіче хропіння. В іншій кімнаті горить настільна лампа на письмовому столі, над яким, щось переписуючи, схилилася Альбіна Романівна.

Анжеліка. Борисе, ти спиш?! (*Чоловік продовжує хропіти*). А я не сплю. Я більше не можу так спати! Іноді мені стає навіть страшно. І тоді я думаю - а хто це все видумав? Видумав, і навіть не злякався! Хто?! А я - злякалася... Мені наснився сон, ніби великий вепр з довгими іклами навис над моєю головою. І так він мерзопакісно хрюкає... А-а-у-у, ти чуєш мене? (*Хропіння децю стихає*).

Мамо-нене, ну невже так усі чоловіки сплять? Та ти хоча б можеш тихіше хропіти?

Борис. Угу. (*Продовжує хропіти, хоча і тихіше*)

Анжеліка. Борік, а чи не можеш ти взагалі не хропіти?

Борік. Угу. (*Храп стає ще тихішим.*)

Анжеліка. Любий, аби ти знав, яка чортівня мені від твого хропіння наснилася...

Борис. Ну-у-у... (*Нарешті з під ковдри з'являється і чоловіче обличчя.*)

Анжеліка. Не "ну-у-у", Борік, а мені наснився великий вепр, який постійно хрюкає над моєю головою.

Альбіна Романівна, яка уважно прислухалася до цього діалогу, починає нервово ходити по кімнаті з кутка в куток. Після останніх слів не витримує, вриваючись до спальні молодят.

Альбіна Романівна. Та хіба він хрюкає? Якби ж то він по-людськи хрюкав, а то ж він ніби назло усім нам верещить. Ще люди подумують, що його тут справді хтось без ножа ріже. А ти, доню, більше не питай матері, чи всі так чоловіки сплять? Як не питала мене, коли виходила заміж. Бо не всі, Анжеліко, так чоловіки сплять, повір матері, не всі.

Борис. Теща... Прокинулася... *(Сідає на ліжку.)*

Альбіна Романівна. Теща, любий зятьок, ще й очей не зімкнула за роботою, тоді як ти під свій свист вже ледь не спух від снання.

Борис. Ще немає таких законів, за якими б людині вільної демократичної держави забороняли хропіти. *(І собі завівся зять).* Та за статистикою, аби ви знали, тридцять відсотків чоловіків світу хропіли, хроплять і будуть хропіти.. І я попрошу , Альбіно Романівно, обійтися без образ.

Альбіна Романівна. А то що?!

Борис. А то й в мене, врешті-решт, може колись терпець увірватися.

Альбіна Романівна. А у мене він давно увірвався. І якщо ти, зятьок дорогенький, уже залишився у нас, то дихай мовчки у дві дірочки і слухай, що тобі говорять. Бач, який розумний - усю статистику знає! А скажи мені, якщо ти такий розумний, чому ти такий бідний?!

Анжеліка. Мамо!!!

Альбіна Романівна. Мовчи. Він усе твоє життя занепастив. Любов?! Любов?! А де тепер ваша любов? Любов пішла, залишились одні злидні.

Анжеліка. Мамо, ну навіщо ця сварка? Від того, що ми товкмачимо один одного, всеодно нічого не зміниться. Та й ви самі колись казали: "Бог наперед знав, кого з ким парував".

Альбіна Романівна. З відчаю і не таке скажеш. Скільки ж за тобою справжніх чоловіків побивалися, ба-а..... Але вірно говорять: не родися красивою, а родися щасливою. Вискочила на свою голову... Тепер і моїй голові спокою немає. А всі твої подружки даремно часу у вузі не гаяли: одна вже об'їздила усі штати Америки, інша купається на Сході у чорному золоті, а Лілька, подумати тільки, якась опенькувата Лілька, взагалі принцесою по Африці розгулює. Тільки одна ти у мене і безталанна!...

Анжеліка. Мамо, не тільки я. Та ж, Лілька, напевно, взагалі найнещасніша серед нас, бо, бач, захотілося їй королівської екваторіальної крові. А в того африканця, окрім неї, знаєш скільки тепер жінок?...*(Присвиснула, закотивши очі до стелі).* Тепер ходить жирафою по саванні, проливаючи крокодилячі сльози. Ой, мамочко, і чому ми всі такі нещасні: там життя немає, тут грошей не вистачає.

Альбіна Романівна. З таким чоловіком, як у тебе, Анжеліко, ніколи грошей не буде.

Борис. Будуть! *(Закутавшись у ковдру, немов на трибуні, піднімається на ліжку).* Гроші – будуть! І попереджаю, Альбіно Романівно, що ви мене ще недооцінюєте.

Альбіна Романівна. Навпаки, голубчику, ще й як переоцінюю, бо в іншій родині тебе давно б вже на місце поставили.

Борис. І де ж, по-вашому, моє місце? *(З викликом).*

Альбіна Романівна. Сам знаєш де.

Борис. Де?

Анжеліка. Де, мамо?

Альбіна Романівна. Дорогий зятьок, будь ласкавий, не топчи ліжко: не ти його купував, не тобі його трошити. Анжеліко, лягай спати. Нема часу з вами патякати, бо, на відміну від декого, я людина інтелігентна, тому ще й додому роботу беру.

Нагородивши зятя ще одним принизливим поглядом, Альбіна Романівна з високо піднятою головою повернулася до своєї кімнати. Натомість Борис забігав з кутка в куток по спальні, з розпачем обхопивши голову руками.

Борис. Була людина і немає. Спаплюжили, зганьбили, витравили все живе... Хто я тут такий?! Ні, ну хто я тепер такий?... Ні-ні, на роботі мене поважають, навіть вважають обдарованою людиною. Але ж нині час великих комбінаторів: це вони щодня роз'їжджають на крутих машинах, щозими купують жінкам нові шуби, щоліта відпочивають на чорт знає яких островах... А який я комбінатор? Ну, так що мені - повіситися через це?

Анжеліка. *(Сонно).* Борік, уранці повісишся. А зараз лягай спати і не бігай, немов вовк по клітці.

Борис. *(Стає навколішки перед жінкою).* І ким я сьогодні тільки не був - вепром, вовком. Анжеліко, не будить у мені звіра, бо в один з нещасних днів - сама розумієш - у цьому зоопарку станеться нещасний випадок ...

Анжеліка. *(Перебиваючи).* Борік, як ти смієш так говорити про мою маму?

Альбіна Романівна. *(Несамовито грюкаючи дверима, до кімнати вривається теща.)* А перевариш?

Борис. *(Рішуче)* Не забувайте, Альбіно Романівно, що ви у мене вже давно у печінках сидите.

Альбіна Романівна. А це вже пряма загроза фізичного знищення. Довго ж ти ховав своє справжнє обличчя під маскою задріпаного інтелігента! Але сьогодні моя перемога, бо врешті-решт я вивела тебе на чисту воду. Бачиш, Анжеліко, якого канібала ти привела в наш дім? Тепер він усіх нас перегризе і приспівуючи заживе один у двокімнатній квартирі. А чому б і ні, коли можна так запросто розтринькати нажите непосильною працею чуже добро. Не вийде!!! Завтра ж подаю заяву до суду. А тобі, дочко, вирішувати - або з ним, або зі мною,- іншого не дано! *(Вибігла до своєї кімнати, нервово запалюючи цигарку).*

Борис. *(Втомлено сідає на край ліжка біля жінки).* Анжеліко, повір мені - я не канібал.

Анжеліка. У тому то і біда, що ти у нас травоїдний. І як ми далі житимемо?

Борис. Анжеліко, не хотів говорити наперед, але все ж таки скажу. Напередодні я мав співбесіду в одній крутій іноземній фірмі. Ніби обіцяють добре оплачувану роботу за кордоном. Кажуть, найвірогідніше, у Франції.

Анжеліка. *(Радісно).* У Франції!!!

Борис. У Франції.

Анжеліка. Фантазер! І взагалі, який ти все ж у мене довірливий! Ну кому, кому ми там у Франції потрібні? А якщо навіть когось і відправлятимуть, то тільки не тебе. Адже ти знаєш свою вдачу.

Враз одночасно з падінням чогось важкого, почувся несамопитий зойк Альбіни Романівни. Подружжя миттєво кинулося до сусідньої кімнати, побачивши скам'янілу Альбіну Романівну над розбитою вазою.

Анжеліка. Боже мій! Що там сталося? Ой, мамочко! Це ж наша найулюбленіша ваза. *(Присіла збирати черепки).* Може, її ще вдасться склеїти?...

Альбіна Романівна. Биті речі приносять нещастя. Бачиш, Анжеліко, як твоє заміжжя розбило нашу сім'ю?

Борис А до чого тут я? Мене взагалі в цій кімнаті не було, коли ви били свій горшок.

Анжеліка. Борис, цю вазу моїм батькам подарували в день весілля. І якщо ти хоча б ще раз назвеш нашу сімейну реліквію горшком, то я перша видряпаю тобі очі.

Борис. Але ж ти сама бачила, що я її не бив.

Альбіна Романівна. А хто розбив? *(Пауза).* Хто розбив наше родинне щастя? Хто ввів нас у нестатки, хто довів до напівбожевільного стану, хто, врешті-решт, посягнувся на найсвятіше?

Борис. *(Кричить).* Хто?!

Альбіна Романівна. *(Тихо)* А ти не знаєш?

Борис. Ну, теща, ну, теща... Ну, зараз я вам влаштую варфоломійську ніч. Мотузку! Мені потрібно мотузку! *(Забігав по квартирі, шукаючи мотузку).* Та є в цій квартирі хоча б щось путне на чому це можна зробити!?

Альбіна Романівна. *(Глузливо)* А хіба на твою зарплату можна щось пристойне купити?!

Борис. У такому разі я і на краватці це зроблю.

Анжеліка. Ой, мамо, мамочко! Він це зробить!

Альбіна Романівна. Борисе, тільки я тебе попереджаю: як сам повісишся, так потім сам себе з петлі і витягай. Ти мені так за своє життя набрид, що я не збираюсь ще й після твоєї смерті з тобою вовтузитися. Це, по-перше! А, по-друге, одягни штани. Бо я все ж таки жінка інтелігентна і тому не звикла аби чоловіки переді мною у неглиже бігали.

Борис. О-о! Я завжди знав, що вашій черствості немає меж. Ну хіба тут можна жити, якщо навіть померти пристойно не дають? На вулицю, тільки на вулицю... У темну ніч, у безодню. *(Швидко одягається).*

Альбіна Романівна. Чим темніша ніч - тим ясніші зорі. Знайдеш собі під стать білу ведмедицю, яка тебе і обігріє і приласкає.

Анжеліка. Я йому дам білу ведмедицю з усіма ведмежатами разом узятими! Ану хутко до ліжка спати!

Борис. Ні-за-що! За Європейською Конвенцією про захист прав і основних свобод людини від 1950 року всі ми наділені рівними правами. І тому я хочу вам сказати що мені, як людині, яка знає свої права, легше відтепер у домовину лягти, ніж у це ліжко.

Анжеліка. У домовину?! То, може, ти ще скажеш, що я у тебе страшніша за саму смерть?*(Пауза.)* Ану ти, гризлі, ану швидко вимітайся до тієї, до якої йшов. Щоб і духу твого тут більше не було. Мамо, мамочко, ну чому я така нещасна. ну чому з мене за мою доброту знущаються всі кому не лінь. І так з дня в день, з року в рік.

Альбіна Романівна. А хіба я тобі не казала, що у нього ще й коханка є? Але скільки мотузці не витися, а кінець завжди буде. Нарешті ми і про це дізналися. Бравісимо! Але ось побачиш, що з часом ми ще і не таке про нього почуємо.

Борис. *(З пафосом).* Почуєте. Весь світ про мене почує, але зворотньої дороги вже не буде.

Альбіна Романівна. Добре ти про дорогу сказав. Як кажуть - твої слова та Богові у вуха.

Роздається квартирний дзвоник.

Альбіна Романівна. Нам тільки гостей у цю трагічно-радісну мить не вистачало.

Анжеліка. Напевно - сусіди.

Борис. Зараз побачимо.

Альбіна Романівна. Може, ти все ж таки, нарешті одягнеш штани?

Борис. Може і одягну. Може я навіть і хотів їх одягнути.

Альбіна Романівна. Але не встиг! *(Дзвінки наполегливо повторюються).*

Анжеліка. Мамо!

Борис. *(Спритно вскакує в брюки).* Встиг. Але після ваших слів, Альбіно Романівно, ви навіть не уявляєте, як би мені хотілося скинути ці штани.

Альбіна Романівна. На зло мені.

Борис. Швидше на радість собі. *(Дзвінки повторюються).*

Анжеліка. Та відчиняйте вже мерщій двері. Чи ви і під дверима будете один одного на язика накручувати?!

Відчиняє двері, вражено відступаючи до жінок перед обтяженим клунками та валізами, хоча вже і підтоптаним, але ще досить жвавим маленьким дідком.

Теодор Ніфонтович. Здоровенькі були, рідненькі! Скажіть, будь-ласка, чи мешкає в цій оселі Борис Вікторович Патончук?

Борис. Мешкає.

Теодор Ніфонтович. *(Заходить.)* Тоді я до нього.

Борис. Так це я і є.

Анжеліка. *(Пошепки).* Хто це такий?

Борис. Не знаю. Дідусь якийсь.

Теодор Ніфонтович. Не впізнав. Бачу, що не впізнав. *(Почав всіх по черзі обціловувати).* А я ж його ще ось таким маленьким знав, коли він пішки у мокрих штанях під стіл ходив.

Борис. Шановний, хто ви такий ?

Теодор Ніфонтович. Так я ж того, Теодор Ніфонтович, двоюрідний брат жінки твого рідного дядька Семена. Ми ще й неподалік в різних селах один від одного живемо. Це Семен, дай боже йому здоров'я, напоумив мене до тебе звернутися. Сказав, що ти людина тепер столична, вчена, знаєш усі ходи та виходи, тому сам Бог велів тобі простим селянам допомагати, не кажучи вже про кровних родичів.

Борис. Теодоре Ніфонтовичу, якщо ви до мене, то чи не бажаєте проїхати зі мною на вокзал, бо за дивним збігом обставин я якраз саме туди направляюсь.

Теодор Ніфонтович. Так я ж тільки звідти приїхав! Ні-ні, якщо тобі Борисе потрібно, то ти їдь. Боронь Боже, аби через мене хтось міняв свої плани. Ти

спокійно собі вирушай, а ми вже якось без тебе тут перебудемо. Але перед цим познайом з такими симпатичними родичками. Бо як намальовані стоять, очей відірвати не можна.

Борис. (*Спантеличено*). Ви це серйозно?

Альбіна Романівна. Так ти будеш нас представляти своєму родичу, чи з огляду на твоє виховання нам самими це зробити.

Борис. (*Невдоволено*) Альбіна Романівна - теща, Анжеліка - дружина.

Теодор Ніфонтович. Дуже, невимовно дуже приємно. Альбіно Романівно, а чи немає у вас на виданні ще однієї дочки, бо в мене красень син запарубкувався. Тож якщо б йому попалася така теща, як ви - повірте моєму зрілому оку - одразу б людиною став.

Борис. Перш ніж він людиною стане, дайте хлопцеві хоча б трішки пожити.

Альбіна Романівна. Бачите, Теодоре Ніфонтовичу, не всі родичі поділяють ваші думки. Але то все пусте, бо мені справді приємно з вами познайомитися. І хоча дочка у мене тільки одна, але, сподіваюся, це не вплине на наші добросердечні стосунки. Однак чому ми і досі стоїмо на порозі? Проходьте до кімнати, поп'ємо чай та й будете відпочивати з дороги. (*Звертаючись до зятя*) - Борисе, а ти чого стовбичиш - або туди, або сюди.

Теодор Ніфонтович. Борисе, іди, дорогий. Не дивись на мене, а їдь туди, куди збирався.

Борис. Та хто ви такий мною командувати? І нікуди я не поїду: тут моя дружина живе, тут я прописаний, і взагалі, Теодоре Ніфонтовичу, ви - досить підозріла особа з усіма вашими небилицями про якісь там штани.

Теодор Ніфонтович. Та я ж тебе не тільки в мокрих штанях пам'ятаю (*Став перелякано відступати від найжаченого родича*).

Борис. А в яких ви мене ще штанях пам'ятаєте?

Теодор Ніфонтович. (*Зовсім перелякано*) Так я тебе, це, як його, взагалі ще без штанів пам'ятаю.

Борис. О мамо-нене! І чим же я вам тоді так запам'ятався?!

Анжеліка. (*Виходить з підносом чаю*). Годі, чоловіче, дай людям відпочити з дороги.

Альбіна Романівна. Та він радше батька рідного серед ночі на вокзал витурить, ніж склянку води подасть. А про нелюдське ставлення до далеких родичів я взагалі мовчу. Та, справді, годі псувати нерви, сідайте до столу пити чай.

Теодор Ніфонтович підтягує до столу величезну сумку, викладаючи перед притихлою компанією чималі пакунки. Тільки Борис принишк на стільці у дальньому кутку кімнати.

Теодор Ніфонтович. Якщо є чай, то мусить бути і до чаю. Пирого з маком, з сиром, а ось ці - з вишнями: кров'янка, ковбаса домашня, шинка, сало копчене, сало неkopчене, півень, до нього курочка, ну а до всього цього пляшечка первачку. Здається, все.

Альбіна Романівна. (*Захоплено*). Теодоре Ніфонтовичу, як ви все це довели?!

Теодор Ніфонтович. (*Скромно*). Старався. Серцем відчував, що тут хороші люди мешкають.

Анжеліка. Ой, як смачно ваша дружина пироги пече!

Теодор Ніфонтович. *(Сумно).* Перепрошую, але вже п'ять років як вдівець. Пирого невістка старшого сина готувала. Вибачаюся, Альбіно Романівно, а де ваш чоловік?

Альбіна Романівна. За сумним збігом обставин, я також тривалий час вже вдова. Ох!

Теодор Ніфонтович. Ох! Як кажуть: якщо б не той ох, то б давно вже здох. Як жінка в'яне без чоловіка, так і чоловік чахне без жінки. Може там наші, царство їм небесне, сидять оце зараз на хмаринках серед янголів і радуються, спостерігаючи як ми з вами родичаємося. Але нічого, Альбіно Романівно, ми ще не такі старі пеньки, як молоді про нас думають. Ми їм доведемо, що і в нас є ще порох в порохівницях.

Альбіна Романівна. Щось я вас не розумію, Теодоре Ніфонтовичу *(Раптом лунає квартирний дзвоник).* А це кого ще нечиста несе? Борисе, ти чого не йдеш відчиняти?

Борис досить нерішуче підходить до дверей.

Анжеліка І хто б це міг бути в такий пізній час?

Альбіна Романівна. Може, сусіди.

Борис. Хай сам чорт, тільки б не родичі.

Відчиняє двері, вражено відступаючи. До квартири упевнено заходить молодий чоловік, вбраний у найсучасніший костюм з розкішним букетом квітів та пляшкою шампанського.

Артур. Ні my dear friends! Ну то як, ви мене ще не забули? *(Передає капелюха оторопілому Борису, одразу прямуючи до жінок).* А я за вами вже скучив.

Альбіна Романівна. Господи, Артур, Арчі! Ну хіба можна забути незрівнянного брютета з блакитними очима? Скільки літ, скільки зим?! А які квіти!

Артур Усього один рік, вельмишановна Альбіно Романівно *(Галантно цілує руку, даруючи квіти).* Один календарний рік. Але для мене він видався вічністю. І взагалі, ви навіть не уявляєте, який я радий, що ви ще не спите.

Анжеліка. Для таких гостей, як ти, у нас завжди двері відчинені.

Артур. Аби потрапити особисто до вас, я б і вікном не погребував.

Анжеліка *(Грайливо).* А ти такий же ловелас, як і раніше?

Артур. Ні, незрівнянна панянка моєї душі, ще гірший.

Міцно притискує до себе поцілунком Анжеліку. Оговтавшись, Борис намагається відірвати гостя від дружини, і коли йому це нарешті вдається, то з не меншою силою навалюється з поцілунком на Артура.

Борис. *(Розчулено).* Артуре, як я радий тебе бачити! Напевно твоя душа відчувала, що саме в цю мить мені потрібна підтримка. Дайно я тебе за це поцілую: як друга, як брата, як просто клясового хлопця.

Анжеліка. Може вам ще й помадки дати? Ну годі, годі чоловіки цілуватися, бо мене вже нудить від таких ніжностей.

Артур. Справді, щось ми по-телячому захопилися один одним. Зупинимось. По-джентельментськи. *(Відсторонюється від Бориса, бридливо витираючи хусткою уста.)* О! Анжеліко!!! Скажи, невже тобою ось так коли-небудь хтось марив?

Анжеліка. Як марив?

Артур. Як я!

Анжеліка. Цілуєчись з моїм чоловіком.

Артур. Ти жорстока. Однак від цього ще бажаніша. Не жінка, а просто якась суцільне бажання.

Борис. *(Радісно.)* А я бажаю, аби ми негайно сіли до столу. *(Увесь гурт галасливо сідає до столу. Борис ні на мить не відпускає Артура, який не зводить очей з Анжеліки)* Артуре, ти зайшов у той час, коли кардинально міняється моя доля.

Артур *(Співчутливо).* Не можу з цим не погодитися.

Борис. Уяви! На дев'яносто дев'ять відсотків я завтра отримую призначення до Франції!

Артур. Уявити можу, але не більше.

Борис. Ні, на цей раз усе серйозно.

Артур. У котрий раз серйозно, Борисе? У котрий раз?

Борис. Але я так хочу до Франції. Адже тільки там я нарешті зможу спокійно займатися своєю роботою; наймати пристойну квартиру; вчасно отримувати якісь гроші... Уявляєш, якщо я за свої наукові праці ще й отримаю якусь престижну премію?

Артур. Не уявляю.

В цей час Теодор Ніфонтович розпитував хазяйку квартири про нового гостя.

Теодор Ніфонтович. Вельмишановна Альбіно Романівна, а хто цей чоловік, ваш родич?

Альбіна Романівна. Ні, це колишній однокурсник Анжеліки, який симпатизував їй ще з першого курсу. А зараз Арчі - аспірант Академії Наук. Свою кандидатську пише в Лондоні. До речі, іронія долі: свій шлюб взяв в один день з шлюбом Анжеліки. Тільки в різних загсах розписувалися.

Теодор Ніфонтович. О! То він велика людина і напевно знає всі лази-перелази?

Альбіна Романівна. Всі, може, й не знає, але все що йому треба - все знає. Та ви тільки подивіться на нього - це ж Ален Делон з Аль Пачіно в одній іпостасі. Мустанг сучасного прогресу - одним словом!!!

Теодор Ніфонтович. Ти подивися, що наука з людьми робить! Я в ньому також щось таке одразу підмітив. Ніби у нього на лобу написано, що він у Ландоні навчається.

Альбіна Романівна. Не в Ландоні, Теодоре Ніфонтовичу, а в Лондоні. До речі, зараз стало модним мати два, а то й три дипломи. Без цього, як кажуть, нині кар'єри не зробиш.

Теодор Ніфонтович. Любі мої родичі та їх найдорожчі друзі! *(Підхоплюється дідок, виймаючи велику фотокартку сина).* Подивіться на ось цю фотокартку і дайте слово сказати! Дозвольте запитати вас, чи знаєте ви, кого оце зараз бачите?

Артур Як його звати?

Анжеліка. Теодор Ніфонтович.

Артур. *(Весело)* Теодоре Ніфонтовичу, це ви - у молодості.

Теодор Ніфонтович. Ні, це не я. *(Підіймає фотокартку над головою.)* Це - майбутнє нашої журналістики. *(Усі - Ого!)* Та не смійтеся ви усі з бідного

хвермера, у мене вже і не таке велике господарство: з десяток корів, два десятка гусей...

Артур. *(Перебиває.)* Папаня, лаконічніше.

Теодор Ніфонтович. Ось син мій, Андрій... *(Схвильовано дістає газету).* Його найкраща стаття називається "Роздягатися - так роздягатися". На цілу газетну полосу видрукували.

Артур. О! Так майбутнє світило української журналістики є великим знавцем стриптизу?

Теодор Ніфонтович. Та ні - це фейлетон на завідуючого нашої зооферми. Районна газета "Шлях до перемоги".

Артур. *(Піднімається з келихом).* Про сільське господарство та стриптиз на фермах ми ще встигнемо поговорити. Сідайте, Теодоре Ніфонтовичу. *(Притиснув його владним поглядом на своє місце).* Вельмишановне товариство! Хочу офіційно усім заявити, що у мене сьогодні найщасливіший день у житті...

Анжеліка. До речі, вже не день, а ніч.

Артур. Навдивовиж доречне зауваження, люба Анжеліка, найщасливіша ніч, яку я чекав багато років. Альбіно Романівно, я прошу руки вашої доньки.

Теодор Ніфонтович. *(Підскакує з місця).* Так ви ж сказали, що у вас більше немає дочки!

Альбіна Романівна. *(Приголомшено).* А у мене більше і немає!

Німа сцена, Усі збентежено переглядаються.

Квартира Апрелькіних

Варвара Карлівна та Раїса стоять біля стіни з склянками у вух, підслуховуючи скандал у сусідній квартирі.

Варвара Карлівна. Зараз будуть битися.

Рая. Не будуть. Вони ніколи не б'ються.

Варвара Карлівна. Інтелігенти занюхані. *(Розчаровано відходить від стіни).* Знову розійшлися. Хіба це люди! Я на його місці так дала б одній та другій по мозгах, що і голови б повідлітали.

Рая. Для цього, маманя, треба щоб мужчина в домі був. Їхній приймак ніби і симпатичний з виду чоловік, а як послухаєш, трава травою. Перевелися нині мужики. Так, залишилася одна блатота та ці, як ти їх називаєш?

Варвара Карлівна. Занюхана інтелігенція.

Рая. О-о! Зарплати немає, баби дістають, жити нормально немає де, а він мені: „Я людина демократичної держави...”

Варвара Карлівна. Не тобі, а їм.

Рая. А він їм: „Я людина вільної демократичної держави...” Тьху! А симпатичний же чоловік. Ось так взяла б його, і до стінки!

Варвара Карлівна. Та ти що, розстріляла б!

Рая. Маманя, в якій ви час живете?! *(Іронічно).* Розстріляла б! Хм! Та я його просто зрешетила б, аби іншим не дістався! А вони його – мучають. І чому я така нещасна?!

Варвара Карлівна. Доню, та чому ж ти у мене нещасна? Адже у тебе Апрелькін є?!

Рая. А я знаю чому? Тому що предки їй ім'я дали нормальне – Анжеліка. За це їй і чоловік симпатичний попався. А я якась Рая із рая. Ніби лахудра якась.

Варвара Карлівна. А Раїса Максимівна, та, що за Горбачова була, теж лахудра?...

Рая. Так вона ж Максимівна, а я – Іванівна. І у неї Горбачов був, а мені Апрелькін дістався.

Варвара Карлівна. Доню, ти тільки таке при Апрелькіні не кажи. Бо вб'є.

Рая. Спершу я його виставлю звідси, а тоді нехай убиває. Нема чого на чужу житлову площу рота роззявляти.

Варвара Карлівна. А що ж ми тоді будемо робити? Він же нас поїть, кормить...

Рая. *(Перебиває).* Може він нас поїть та кормить! Може! Може він там ще щось може. Припускаю. Але головного то він – не може! А хіба я гірша за інших?

Варвара Карлівна. Почалося? *(Хпає склянку та притуляється до стіни. Через мить звучить квартирний дзвінок).*

Рая. Ні, маманя, не почалося. Все зараз тільки почнеться. Апрелькін прийшов.

Варвара Карлівна. Доню, іди відчиняй, бо чує моє серце, якось недобре він дзвонить.

(Дзвінки наполегливо повторюються).

Рая. То не тільки ваше серце чує, то, напевно, вже усі сусіди чують, як воно до хати ломиться.

Варвара Карлівна. Доню, іди відчиняй, бо я боюся.

Рая. Нехай сам, змій, відчиняє, у нього ключі є.

(Дзвінки припиняються).

Варвара Карлівна. *(Пошепки).* Замок. Мати Божа, рятуй нас грішних! *(Хреститься).*

Рая. Зараз зайде. Ключами бриньчить. Ну, маманя, тримайтеся!

Заходить Апрелькін. Помічає жінок тільки через деякий час. Від подиву клякне.

Варвара Карлівна. Добрий вечір, Сергію Івановичу!

Апрелькін. *(Розгублено показує на двері).* А я...

Варвара Карлівна. Так не встигли. Спали, мов убиті.

Апрелькін. Убиті! *(Показує на них руками).* А чому ж тоді...

Рая. Одягнулися. Поки прокинулися, поки одягнулися, ти вже й зайшов. Не буду ж я тобі роздягнутою відчиняти.

Апрелькін. Можна подумати я тебе роздягнутою не бачив.

Рая. А якщо б це не ти прийшов? Якщо б це, сусід, приміром зайшов? Той же, Борис, з сусідньої квартири?

Апрелькін. А чого це він сюди ночами ходить?!

Рая. Він, до речі, ночами нікуди не ходить. Він, аби ти знав, ночами дома сидить. А ось по яким халявам ти ночами шльондраєш, ось це я дуже хотіла б знати?!

Апрелькін падає в крісло.

Апрелькін. Зараз дізнаєшся. Ви у мене про все дізнаєтеся.

Варвара Карлівна. *(Запопадливо).* Сергію Івановичу, може вареничків будете. Сьогодні ваші улюблені – з лівером. *(Тяжко зітхає).*

Апрелькін. Я зараз тобі цим лівером пельку закрию. Ну чого ти здихаєш, чого здихаєш! Дивися, аби від перенапруги ліфчик не лопнув.

Рая. Бюстгальтер не луснув, Апрелькін, бюстгальтер. Знаєш, що воно таке, чи може тобі і це показати?

Апрелькін. А у тебе, грамотійка, зараз щось інше лусне.

Рая. І не здихаєш, а зітхаєш, хамло неотесане! І не грамотійка, а попрошу по-батькові, Раїсо Іванівно!

Апрелькін. *(Захоплено).* Раїсо Іванівно, а ви не будете проти, якщо я вам зараз мордоворот начищу?! До блиску, так би мовити!

Рая. А поговорити! Слабо? На прощання! Може, я цю розмову до пенсії пам'ятати буду. Все ж таки яка-не-яка, а якась пам'ять і залишиться.

Апрелькін. Запам'ятаєш, ти у мене все запам'ятаєш!

Рая. Пропоную розлучитися.

Апрелькін. Фраєрка завела?

Рая. Апрелькін, а тобі що до того? Ти як ночами по халявам шльондрав, так і надалі будеш шльондрати. Навіщо тобі взагалі жінка?

Апрелькін. Я тебе не питаю, навіщо мені жінка! Я тебе питаю, хто це мурло вилупасте?

Рая. Може тобі ще його ідентифікаційний код записати?!

Апрелькін. Який код, кішка ти драна, який до біса код. Я бабло днями-ночами заколачуваю, я мов віл каторжний на роботі тягнуся, а вона шури-мури за мою спиною крутить. Уб'ю, стерво! В землю закопаю! Його уб'ю, себе убою, всіх уб'ю!!!

(Кидається до Раї).

Варвара Карлівна. Гвалт! Допоможіть! Люди добрі! Убивають! Сергію Івановичу! Іроче нехрещений, я ж тобі вареничків з лівером приготувала...

(Перекидаючи стільці, усі бігають один за одним по хаті).

Квартира Патончуків

Долинають приглушені звуки брязкоту розбитої посуду, лайки та грюкоту меблів.

Артур. Ну у вас і сусіди, нормальним людям і поговорити нема як. Однак перейдемо до діла. Шановне товариство, вважаю, що пауза, яку ми з честю витримали, дещо затягнулася.*(Борис оторопіло піднімається зі стільця.)* Сядь Борисе, ми по черзі будемо говорити. Першому слово пропоную надати мені. Отже, Борисе, погодься, що той, хто любить, здатен зробити для коханої людини навіть неможливе. А про таку дурницю, як віддати свою дружину вдруге заміж - і мови бути не може. Як ти сам розумієш - це святий обов'язок кожного порядного чоловіка.

Борис. *(Оторопіло.)* Якого чоловіка...

Артур. *(Перебиває).* Порядного, Борисе, я мав на увазі саме порядного чоловіка. Тепер пропоную висловитися незрівнянній Анжеліці. Королево палких сердець - вам слово!

Анжеліка. Нарешті. А то мені ніби як удруге пропонують вийти заміж, а я ніби як дізнаюся про це ледь не в останню чергу. Абра-кадабра якась. Тому мерсі за слово. Отже, якщо ми живемо за часів патріархального устрою, коли чоловік за законом у жінки може бути тільки один, то я вам ніяк не можу сказати - так. Ось так! Вас влаштовує така відповідь?

Артур. *(Радісно.)* Цілком. Ця відповідь гідна королеви. Адже не кажучи так, ви і не кажете - ні. А це, погодьтеся, більше ніж золота середина. Great! Наразі слово передається Борису Патончуку.

Борис. *(Захоплено.)* Супер!!! Арчі, ти просто супербой! Це ж треба було так усіх розіграти, що ми ледь тобі не повірили. Дайно я тебе за це обніму. *(Обнімає незворушного Артура, який з сумом дивиться на Бориса.)*

Артур. Тільки не цілуйся.

Борис. Та ти що! Теж мені подумав. *(Відходить.)* А чому ти на мене так дивишся?

Альбіна Романівна. *(Стурбовано.)* Арчі, а де твоя дружина?

Знову виникає невеличка пауза, під час якої Борис та Артур не спускають один з одного очей.

Артур. Дорогий Борисе, якщо вже говорити начистоту, то мушу по честі визнати: що можливо ти любиш Анжеліку сильніше за мене. По своїй суті я не здатен на такі глибинні почуття. Але який зиск від твоєї любовної перенапруги, якщо вже подаровані панчохи в горошок є для неї чи не найбільшим від тебе досягненням!? Тому і пропоную взяти її головний біль на себе, аби ми усі були щасливі. *(Підходить впритул до Анжеліки).* Г-м-м... У твоєї дружини не ротик, а просто чудо - такий маленький!

Альбіна Романівна. *(Несміливо перепитує аспіранта).* Арчі, так коли ти з дружиною розлучився?

Артур. Альбіно Романівно можете повірити, що тільки саме зараз я себе відчув вільною людиною. *(Роздратовано звертаючись до Теодора Ніфонтовича).* А вас, папаня, попрошу тихіше посьорбувати, особливо тоді, коли вирішується доля одразу стількох людей.

Теодор Ніфонтович. Так гарячий... *(Відставляє чашку з чаєм).*

Артур. *(Перебиваючи).* А ви не поспішайте - нехай охолоне. Ми ж не в Сахарі сидимо, де яйця варять у піску, а, як-не-як, знаходимося у географічному центрі Європи.

Борис. Ех, шкода. *(Причмокнув у серцях, наливаючи повний келих шампанського).*

Артур. Чого шкода? Плесни і мені шампанського! *(Підсовує до пляшки келих).*

Борис. Шкода, що не в Сахарі, а то б я тебе на хвилину десять зарив по пояс у пісок... А тоді б ми з тобою і поговорили про палку любов та вірну дружбу. Здогадувався, що ти негідник, але не думав, що до такої межі...

Артур. Ми дещо відхилилися від головного. *(Ніжно кивнув Анжеліці).* Борисе зізнайся - ти мрійник.

Борис. Зізнаюся.

Артур. Але ти такий мрійник, який на мрії їде та ще й мрією сам себе поганяє. Тобто ти безнадійно замріяна людина.

Борис. Запамятав. Навіть можу повторити - безнадійно замріяна людина.

Артур. Тобі, до речі, аж ніяк не личить фіглярство. Але, найголовніше, ти не бачиш, що діється довкола: адже твої наукові відкриття використовують усі, кому не ліньки; обіцянки про призначення на роботу за кордон повторюються з року в рік, з місяця в місяць. Однак замість тебе керівництво відправляє на захід своїх нездарних дітей.

Борис. До болу знайома пісня. Моя теща її щодня співає.

Артур. А може ти думаєш, що у можновладців не настільки багато дітей, аби на твій вік не вистачило хоча б одного теплого місця під сонцем? І не сподівайся, бо, крім офіційних, у них ще й позашлюбні є діти. А ці вже ніякому ліку не піддаються.

Борис. Слухай, та ви з моєю тещою ніби справді все життя в одну дудку грали. До речі, ти не надав поки що слово Альбіні Романівні. Дивися, образиться. Вона у нас дама з пам'ять.

Альбіна Романівна. (Борису.) Селюк необтесаний.

Борис. Дякую, Альбіно Романівно.

Артур. Вельмишановна Альбіно Романівно, вам слово.

Альбіна Романівна. Арчі, і все ж таки я хочу знати,- розлучився ти чи ні?

Артур. Альбіно Романівно, ви ж знаєте, як я вас поважаю?!

Альбіна Романівна. Знаю.

Артур. А якщо знаєте, то мусите зрозуміти, що головне не в тому - розлучився я з нею, чи ні, а в тому, що з сьогоднішнього дня і навіки вічні - я її кинув.

Борис. Сподіваюся, що не в криницю?

Артур. Якщо я її і міг кинути, то тільки як порядна людина - у власній трикімнатній квартирі.

Теодор Ніфонтович. Хе-хе-хе! Ну, так би одразу і сказав, а то, немов козу за хвіст навколо цапа водить, - нічого одразу не второпаш.

Альбіна Романівна. А що ви второпали, Теодоре Ніфонтовичу?

Теодор Ніфонтович. Ну, як що? Виперла його жінка з власної хати, то він до вас у прийми прийшов.

Артур. Фе-е! Дуже грубо і вкрай нетактовно. Але показово - наскільки ж піполс любить у нас вимастити багном найсвітліші душевні почуття! Однак ми, як люди інтелігентні, не будемо на це зважати. А вас Анжеліко та Альбіно Романівно хочу запевнити, що моє розлучення вже не за горами.

Альбіна Романівна. Відверто кажучи, з точки зору здорового глузду, я вже нічого не розумію.

Анжеліка. А що тут розуміти? Адже вам сказали, що виперла його жінка з дому, ось він і прийшов до нас у прийми... Даруйте, але у нас вже є один приймак.

Артур. До речі, я ще й досі слово в слово пам'ятаю перші хвилини нашого знайомства. Ти виходила з університету, коли я простягнув тобі свою руку, запропонувавши: "Вашу руку, чарівнице!" І почув у відповідь: "А серце?" І тоді я з радістю запитав: "Так ви вірите у любов з першого погляду?"

Анжеліка. Ні, відповіла я.

Артур. То подивіться на мене ще раз,- одразу знайшовся я.

Анжеліка. Але скільки не дивилася, серце ти мені своє так і не запропонував. Тому, доведеться вам, напевно, сьогодні ночувати дома.

Артур. Ні за які гроші! І до ранку, чарівнице, я ночуватиму тут. Принаймні добровільно я звідси не піду.

Борис. Слухай, а ти часом не збожеволів? І, взагалі, у тебе довідка від психіатра є?
Теодор Ніфонтович. Буває. І взагалі, чого тільки від цих жінок з чоловіками не буває. Так якщо він не хоче добровільно, так може ми його того - силою попросимо!

Альбіна Романівна. Теодоре Ніфонтовичу, що ви мелите. Ми знаходимося в інтелігентній родині, де ніколи серед ночі не виганяли порядних людей на вулицю.

Борис. Невже? А як же я?

Альбіна Ромаівна. Я сказала - порядних людей.

Анжеліка. Гаразд! (*Багатозначно дивиться на матір.*) Мамо!

Альбіна Романівна. (*Перелякано.*) Так, Анжеліко!

Анжеліка. Я тебе попрошу.

Альбіна Романівна. Анжеліко!

Анжеліка. Але це дуже важливо!

Альбіна Романівна. Але ж раптом...

Анжеліка. Ну мамо!

Альбіна Романівна. (*Пауза*). Гаразд. А чи не подихати нам перед сном свіжим повітрям? Теодоре Ніфонтовичу, так чи є ще порох у порохівницях? Чи як ви там перед цим казали?

Теодор Ніфонтович. (*Розгублено*). Вибачаюсь, але щось не второпаю.

Альбіна Романівна. Теж мені, Дон Жуан районного масштабу! Чи не бажаєте ви перед сном зі мною провітритись?

Теодор Ніфонтович. (*Запинаючись*). Перед сном. Бажаю. Але, як це його, вже тії, перші півні скоро заспівають.

Альбіна Романівна. А ми тільки до других півнів погуляємо. А з третіми вже й додому повернемося. Нехай молодь без нас вже якось вкладається до люлі. Все! Усім спати!

(*Кінець першої дії.*)

Друга дія.

У вітальні знаходяться Борис, Артур та Анжеліка.

Анжеліка. Борисе, ти пам'ятаєш, що мені сьогодні наснилося. Так чи ні?

Борис. Так... вірніше - ні!

Анжеліка. А чому ти спершу сказав так?

Борис. (*Приголомшено.*) Не знаю...

Анжеліка. Я знаю. Бо ти боїшся того, що мусить статися. А це мусить статися. Вепр! Мені наснився великий вепр.

Артур. (*Сміючись*). Який хрюкав на весь ліс.

Борис. Я не хрюкав. Я не хропів. Слухай, та у нього з моєю тещею майже телепатичний зв'язок, ледь не слово в слово її повторює. Тещ оман..

Артур. (*Здивовано*) А до чого тут ти? Я взагалі тебе не мав на увазі.

Анжеліка. Він так говорить, Борисе, бо не відає, що з ним може бути через мить.

Артур. (*Грайливо*) Сподіваюся, чарівнице, це буде приємна мить?

Анжеліка. Борисе, у вепра були ікла. Великі гострі ікла.

Борис. *(Заворожено.)* Великі гострі ікла.

Анжеліка. Які за нечувану образу могли прохромити будь-кого. *(Простягує йому ікло.)* Ти мусиш вступитися за честь своєї дружини.

Борис. *(Заворожено.)* За честь моєї дружини. Великі гострі ікла.

Артур. *(Стурбовано.)* Анжеліко, але ж я тебе навіть на мізинчик не образив.

Анжеліка. Ти до мене прийшов, ніби до якоїсь шльондри, яка в присутності ще живого чоловіка мусила кинутися тобі на шию.

Артур. Ну, як кажуть, серцю не накажеш. Колись то я мусив прийти. А те що в присутності поки що ще чоловіка - то це справа поправима.

Анжеліка. *(Дає йому в руки друге ікло.)* Ну то і поправ її.

Артур. Та ти що? *(Перелякано відступає.)* Я ні на кого не збираюся нападати!

Анжеліка. Але ж ти хочеш на мені одружитися?

Артур. Ну взагалі то через деякий час був би не проти.!

Анжеліка. А Борис не хоче зі мною розлучатися. Адже не хочеш, любий.

Борис. *(Ніби під гіпнозом.)* Не хочу.

Анжеліка. Ну і вирішить тоді це якось... по-чоловічому. Невже така жінка, як я, не варта лицарського поєдинку?

Артур. *(Кидається до дверей.)* Ну добре, пожартували і досить. Зізнаюся, я хотів вас розіграти. Однак тепер мушу йти. Як кажуть: є час йти з дому, і є час повертатися додому.

Анжеліка. А звідси вже ніхто нікуди не піде. *(Ніби дзвіночком бриньчить ключами.)* Ключі від дверей у мене. Хоча є один вихід. І називається він - дорога з балкону. Кажуть, що десять відсотків тих, що плигають з п'ятиверхової висоти на землю, навіть залишаються жити. Так що вихід є. І туди прямують ці ключі. *(Викидає ключі з балкону.)*

Артур. *(Панічно.)* Я в пастці. Що робити? Люди, що робити? Вони збожеволіли. Анжеліко, ти хвора на голову! Борисе, не слухай її! Я пожартував! Чуєте, я пожартував!

Анжеліка. Але ж я сказала, що вихід є.

Артур. *(Істерично.)* А якщо я не бажаю через тебе плигати з балкону?

Анжеліка. Тоді поєдинок. Борисе, у вепра були великі гострі ікла.

Борис. *(Усе ще ніби під гіпнозом.)* У вепра були великі гострі ікла.

Артур. *(Кричить.)* Досить, я не збираюся більше брати участь у цій комедії!!!

Анжеліка. *(Тихо.)* Трагікомедії, Арчі, трагікомедії.

Артур. *(Відкидає від себе ікло.)* Я без зброї. І ви не посмієте нападати на беззбройну людину.

Анжеліка. Борисе!

Борис. *(Борис помалу насувається на Артура.)* У вепра були великі гострі ікла.

Артур. *(Забивається у куток.)* Борисе, ти не посмієш! Ти міг би все життя відкривати рогами ці двері і ніхто б ні про що не дізнався.. Але я поступив чесно і благородно. Я при свідках прийшов і сказав, що хочу одружитися на цій стерві. Борисе!

Борис. *(Підходить впритул до Артура і безсило випускає ікло.)* Не можу. Рука не піднімається. Напевно, я справді нікчемний чоловік. Ну що ж - завтра подаємо на розлучення.

Анжеліка. Ех ви, слимаки одним словом. Нічого путньо не можете зробити. Давайте тоді хоча б лягати спати.

Артур. *(Полегшено.)* Перша здорова пропозиція за всю ніч. А запасних ключів немає?

Анжеліка. Немає. Тільки коли мама повернеться і нас відчинить, тоді тільки можна буде вийти.

Борис. А коли вона повернеться? Від цієї тещі усього можна чекати.

Артур. На щось чекати вже сил немає. І як же ми будемо тоді спати? Попереджаю, я вже ні на що не претендую.

Анжеліка. Ще чого не вистачало. А спати ми будемо... тихо! Ви у спальні ляжете, а я у вітальні примощуся.

Борис. Та ти що, хочеш покласти мене в одне ліжко з цим бабодуром?!

Анжеліка. У ліжко, під ліжко. Вкладається хто як хоче? Квартира у нас маленька, тому окремих апартаментів на кожного все одно не вистачить.

Артур. Я людина без комплексів, тому із задоволенням лягаю в ліжко.

Борис. Ти подивися тільки на цього пройдисвіта! Він значить спокійно спатиме у моєму ліжку, а я, виходить, десь по закутках дріматиму. Не вийде, я теж без комплексів, і я теж лягаю. Підкреслюю - у своє ліжко.

Анжеліка. Ну ось і домовилися. Тоді - спати!

Борис. *(Підходить до ліжка.)* Але шлагбаум між нами все ж таки треба встановити. І я пропоную це зробити за допомогою стільця. *(Ставить стілець по центру ліжка.)*

Артур. Не заперечую. Також сподіваюся, що в лежачому стані ми не будемо осипати один одного ганебними для інтелігентних людей епітетами.

Борис. А я, якщо на щось і сподіваюся, то тільки на міць шлагбаума.

В усіх кімнатах гасне світло.

Квартира Апрелькіних

У потрощеній кімнаті прибирають Варвара Карлівна та Рая. Посеред кімнати сидить прив'язаний до стільця Апрелькін. Рот його закритий кляпом із брудної ганчірки.

Рая. *(Підмітаючи підлогу.)* Апрелькін, тобі не потрібна жінка. Тобі потрібна прибиральниця. Вона б за тобою прала, їсти готувала, каравардак після тебе б прибирала. І то все! Чи ти, може, ще щось хочеш? *(Апрелькін піднімається зі стільцем на ноги, однак сказати нічого не може).* Сядь! *(Не сідає).*

Варвара Карлівна. Сідайте, сідайте, Сергію Івановичу. В ногах правди немає. *(Апрелькін заспокоюється).* Може вареничків хочете. З потрошками. *(Апрелькін мичить).* Що, що ви говорите? Чому варенички не з лівером, а з потрошками? Так з лівером учора були. То я стара забула. А нині з потрошками. Адже не будемо ми щодня варенички з лівером робити? Правильно, не будемо. Ми і з потрошками їх можемо наліпити.

Рая. Маманя, ви йому теж трішечки вареничків залиште. Зараз не їсть, то може пізніше захоче.

Варвара Карлівна. Правильно, Рая, голодний чоловік – це не чоловік. Голодний чоловік – це Бог знає що. А може навіть і Бог не знає, що це таке. Це ж треба так

апетит розібрав серед ночі. А в усьому ви, Сергію Івановичу, винні. Борсалися з вами, борсалися, та й нагуляли охоту. Тепер, не дай Боже, аби варенички в кишках не позлипалися, бо буде тоді мені і на другі півночі мороки.

(Апрелькін мичить). Ви думаєте, Сергію Івановичу, що попустить? *(Апрелькін знову мичить).* Краще мовчіть вже, Сергію Івановичу, бо зараз такого наговорите!...

Рая. Краще ви, маманя, замовкніть, бо зайняли тут моралізаторством. Тут вам не Академія Наук. Правильно, Апрелькін, я говорю. Нічого нам мозги полоскати. Ми і самі будь-якого фраєра до стінки припремо. *(Апрелькін мичить).*

Варвара Карлівна. А я нічого такого і не кажу. Я тільки так, хіба що по душам поговорити.

(Відходить з тарілкою вареників у дальній кут кімнати).

Рая. По душам з ним я, його жінка буду говорити. Вірно я говорю, Апрелькін, а чому б нам зараз не полялякати?

(Апрелькін мичить).

Бачиш, і ти не заперечуєш. Тож давай по порядку. Згадуй, Апрелькін, коли ти сім років тому до нас у прийма прийшов, що тут було? Трикімнатна квартира, хоча і в „хрущовці”, але після ремонту. Добротні меблі. Гараж у дворі. Машина. Хоча і „копієчка”, але на ходу.

Тепер давай подумаємо, якщо ти раптом підеш від нас, що ти після себе залишиш?

(Апрелькін мичить).

Я не кажу, що ти завтра одразу візьмеш і підеш. Я говорю, а раптом ти завтра не захочеш у приймах жити? Буває ж і таке, візьмеш і не захочеш. А тепер давай поміркуємо, що ж після тебе тоді залишиться? Та ж сама „копієчка”, але вже не на ходу. Гараж, який ми нікому не можемо здати в оренду, бо він забитий металоломом у вигляді машини. І, нарешті, квартира, яка значно впала в ціні за час твого перебування в приймах. Отже, Апрелькін, сам бачиш, після тебе одні збитки. А тепер давай поміркуємо над тим, що буде, якщо ти і надалі залишатимешся в приймах.

(Апрелькін мичить).

Невже?! Може ти ще хочеш сказати, що ти навіть на щось здатен?

(Апрелькін мичить).

Не заперечую. Можливо ти навіть щось можеш. Але ж головного то ти не можеш?!

(Апрелькін при піднімається разом із стільцем).

Сядь, кому сказала! Знову мені нерви тріпаєш!

(Апрелькін сідає, але продовжує мичати).

Гаразд! Нову квартиру ти купити можеш? Не можеш. Жигульонок обміняти на пристойну іномарку можеш? Не можеш. За стільки років спільного життя шубу мені подарувати можеш? Знову не можеш.

(Рая виходить на авансцену. Апрелькін намагається розв'язати мотузку.)

І ось коли ти вже шубу купити не можеш, тоді вже руки самі по собі опускаються. Маманя, ти теж там слухай. І опустилися б, якби не ситуація. А ситуація, Апрелькін, така. Наші сусіди з двокімнатної квартири виставляють за двері свого приймака. Але він у них прописаний, тому вони, напевне, спершу продадуть квартиру, поділять гроші, а тоді роз'їдуться в різні сторони. Ситуація? Ситуація!

А тепер уявіть таку ситуацію, коли б ми до нашої трикімнатної квартири додали б ще їхню двокімнатку. Що тоді виходить? Виходить п'ятикімнатна квартира з двома туалетами, двома кухнями та двома ваннами. Однак будемо

реалістами. За браком грошей викупити сусідню квартиру ми не можемо. Що робити? Думаю, що вихід тільки один. Потрібно пожертвувати кимось з членів нашої сім'ї. *(Пауза)*.

Я погоджуюся взяти на себе цей хрест, і заради нашого щастя розлучитися з тобою, Апрелькін, і удруге вийти заміж за Бориса з сусідньої квартири. Ти, Апрелькін, за цей час продаєш старі жигулі, ще трохи позичаєш грошей за які я разом з грошима нового чоловіка викуповую квартиру. Через деякий час я сплавляю нового приймака якійсь старій подрузі, і ти, Апрелькін, повертаєшся до розширеної житлової площі. Ну як? Геніально!

(Повертається до Апрелькіна і завмирає від жаху. Чоловік, звільнившись від мотузки, із багатообіцяючим виглядом розминав затерплі кінцівки. Рая починає тихенько відступати до Варвари Карлівни, яка теж залякла від баченого).

Але якщо ти дуже хочеш, то і ти можеш пожертвувати собою. Я, наприклад, не буду проти, якщо ти заради квартири одружишся на нашій сусідці. А коли ми з тобою знову зйдемося, я куплю собачку. Кокер спанієля. Буду разом з ним чекати тебе з роботи. Ну? Хочеш собачку?

(Апрелькін починає інтенсивно розминатися за допомогою фізичних вправ, невпинно наближаючись до пришиклых у кутку жінок).

Варвара Карлівна. – *(Благально)*. Сергію Івановичу, один вареничок залишився. З лівером. Йй-бо з лівером.

Рая. – Не хочбе він собачки. Тому маманя, без паніки. Будемо обходити його з двох сторін. Так би мовити, розпичанаємо операцію „За двома зайцями”. Коли я вимкну світло, біжи до дверей. Ти – зліва, я – справа. За двома поженеться, жодної не спіймає. Гайда! *(Вимикає світло. Чути крики та тріск меблів)*.

Квартира Патончуків

До квартири заходять Т.Н. та А.Р., вмикаючи невелике світло у вітальні.

Теодор Ніфонтович. А я б приймаків прирівняв до стану великомучеників. Якось у церкві під час служби Божої бачу, як підходить до ікони один приймак, падає навколішки та й говорить: "Господи Ісусе, катували тебе, терновим вінцем мучили, розп'яли. Дуже багато ти, Ісусе, витерпів, але однієї муки не зазнав - у приймах не був!"

Альбіна Романівна. Так хто ж їх змушує приймаками ставати? Самі лізуть у чужий дім, на чуже добро, чим наразі і собі життя псують і нам дожити віку не дають.

Теодор Ніфонтович. Лихі часи для чоловіків настали. Ой недобрі! Раніше як було: чоловік якщо і живе тимчасово з ріднею, то обов'язково буде свій кут з дружиною. А зараз що робиться - якщо молодята стоять на квартирній черзі, або збираються її придбати на заощадження з зарплати, то отримують житло хіба що після виходу на пенсію. А ті, що з тещами живуть, буває що і не доживають. Ой! Лихі часи для чоловіків настали. Ой, погані!

Альбіна Романівна. *(Ледь не плачучи)*. Усі приймаків шкодують, а хоч би одна жива душа нас, їхніх тещ пожаліла. А тещі, до речі, теж жінки. А ви, Теодоре Ніфонтовичу, теж туди...

Теодор Ніфонтович. Туди, Альбіно Романівно, а чим чорт не жартує - давайте я до вас сватів зашлю?

Альбіна Романівна. Я вже й не знаю, як вам пояснювати, що у мене тільки одна донька.

Теодор Ніфонтович. Та я не свого сина маю на увазі.

Альбіна Романівна. А кого ж тоді?

Теодор Ніфонтович. Себе

Альбіна Романівна. Як це так? (*Оторопіло падає на стілець*).

Теодор Ніфонтович. То так - станемо чоловіком і жінкою, і кінці у воду.

Альбіна Романівна. (*Полегшено*) Ось воно що. Стати діло не хитре, тільки як ми жити далі будемо? (*Пауза*). Ви ось он там, а я аж ось тут. Я на вашій фермі не вживуся, а вам у місті робити нічого. То чи зведемо ми разом з вами кінці з кінцями.

Теодор Ніфонтович. А ми в гості один до одного будемо їздити. А щоб веселіше було, я вам сина залишу, як тільки він, ясна річ, на навчання поступить. Все ж не серед чужаків дитина житиме, а біля матінки, так би мовити, названої. Під наглядом. Під опікою.

Альбіна Романівна. (*Захоплено*). Ну, ви й пройдисвіт, Теодоре Ніфонтовичу. Вам би ще освіту, то великою б людиною стали.

Теодор Ніфонтович. Мені вже пізно, а наші діти нехай ростуть. Ну то як, засилати сватів?

(*Зі спальні роздається чоловічий храп.*)

Альбіна Романівна. (*Прислуховується*.) Зачекайте з своїми сватами. Хто це знову так сильно хропить? Ну це вже формене знущання.

Теодор Ніфонтович. Це, напевно, ваш дружок, що з Ландона приїхав, так мерзопакісно посапує.

Альбіна Романівна. Йй Богу, казна що верзете, Теодоре Ніфонтовичу. Навіть злість бере. Ну, невже ви не пізнаєте похрапуючий свинячий голос своєї рідної кровинушки? Ну, зараз я тому мученику перекрию його свистульку.

Анжеліка. Мамо, тільки перекривайте без зайвого галасу. Бо у мене від усього цього гармидеру скоро голова лусне.

Альбіна Романівна. (*Помічає у кутку доньку.*) Доню, а ми тебе одразу і не помітили. Господи, вигнали бідну дитину з кімнати, а тепер ще й спати своїм свистом не дають. Ось що буває, коли виходячи заміж не слухають матері.

Анжеліка. Ну мамо!...

Альбіна Романівна. Мовчу, мовчу! Але і того мученика я теж змушу замовчати!

Рішуче входить до спальні, але через мить з несамовитим зойком вибігає назад, не в силі вимовити жодного слова, а тільки нервово махає руками у напрямку покинутої кімнати. Теодор Ніфонтович та Анжеліка забігають до спальні, одразу вмикаючи світло.

Теодор Ніфонтович. Що тут таке? Що сталося? Он воно що: виявляється, вони, мов богатирі на одному ліжку, - разом посапують.

Анжеліка. Мамо, не переживайте так, зараз ми їх розбудимо.

Альбіна Романівна. (*Ледве вимовляючи*). Анжеліко, ти тільки подивися - як вони лежать.

Теодор Ніфонтович одразу вискочив на ліжко, прискіпливо оглядаючи парубків.

Теодор Ніфонтович. А як? Ага! Один - на животі, другий - на спині.

Альбіна Романівна. Теодоре Ніфонтовичу, чому ви в шкарпетках вилізли на ліжко. Анжеліко, подивися, вони лежать... одягнені. Вони лягли у білосніжну постіль у штанях та сорочках. Води, скоріше води!

Анжеліка та Теодор Ніфонтович вмить принесли по склянці води. Одну з склянок Альбіна Романівна випила сама, а іншою щедро полила сплячих, які, мов ошпарені, позіскакували з ліжка.

Артур. (Спросоння). Мамо! Мамочка! Убивають! О майн гот! Що це чудовисько від нас хоче?

Борис. Ну теща, ну теща... Анжеліко, я тебе вже попереджав! Я не потерплю більше цього зоопарку!

Теодор Ніфонтович. (Замахав пальцем перед носом Бориса). Слухай, родичу, не ганьби своєю поведінкою наш рід. Краще мовчи. Сопи у дві дірочки та мовчи. (Взяв за барки Артура). А ти що за пава, аби тут гоготати? Розперезався у своєму Ландоні, а тепер тут анархію наводиш. Так я тебе швидко навчу рідний край любити. Ану шикуйтеся та слухайте цю чарівну і справедливу жінку. (Спокійно). Говоріть, Альбіно Романівно.

Альбіна Романівна. Молоді люди, я настійливо прошу усіх роздягнутися.

Заспані чоловіки не можуть одразу зрозуміти дійсне призначення цих слів, і тому починають помітно панікувати.

Борис. Теща, я вас попереджаю - це вже занадто!

Артур. А я згоден, згоден! Роздягатися - так роздягатися! Але дайте спершу вийти на вулицю. Намагається вислизнути з кімнати, але його спритно перехоплює Теодор Ніфонтович.

Теодор Ніфонтович. Куди? Стій аспірант. Роздягатися - так роздягатися!

Артур. Значить, роздягатися! Ноу проблем! А навіщо, дозвольте запитати?

Теодор Ніфонтович. Аспірант, а такі глупості питаєш.

Артур. Значить, так треба.

Теодор Ніфонтович. Так треба, синок, так треба!

Артур. Зрозуміло!

У повній тиші Артур швидко починає знімати з себе одяг, враз залишаючись в одних трусах та шкарпетках.

Артур. Пліз. Навіть шкарпетки можу зняти. А що далі? (Запобігливо поцікавився у Теодора Ніфонтовича).

Теодор Ніфонтович. Стій, де стоїш.

Альбіна Романівна. Що ви кажете - нехай вже лягає. Ну, Борисе, тільки, як завжди, через одного тебе ще ніхто не спить. Роздягайся.

Борис. Хоч що хоч робіть: стріляйте, катуйте, розпинайте, а я роздягатися - не буду.

Альбіна Романівна. Борисе, ну чому ти знову серед ночі влаштуєш скандал?

Теодор Ніфонтович. (*В серцях*) Ну, завжди серед родичів знайдеться один Іуда, який увесь рід ганьбитиме.

Артур. Борисе, ти не правий. Жити в суспільстві і бути від нього вільним, сам знаєш, не можна.

Теодор Ніфонтович. Ти чого, ти чого проти народу преш? Аспірант з Ландона в трусах стоїть, а він в штанях буде розгулювати. Нумо, знімай штани!

Борис. Не зніму. Не буду роздягатися! Тому... Тому, що я не такий, як ви. Так, я замріяний приймак, нікчемний сім'янин, ніякий кар'єрист. Я взагалі ненормальний. Але скажіть, чи могла б на моєму місці все це витримати нормальна людина? Ні – не могла! Кепкують з мене – приймак! А ви хіба не такі?! Хіба усі ми не є тимчасовими мешканцями на цьому світі. І хіба когось непокоїть те, що живемо ми в такому технократичному та прагматичному столітті?! Живемо в приймах...

Артур. До речі, усі ми народилися в минулому столітті. Тож виходить, що всі ми є приймаками минулого століття.

Борис. ...приймаки минулого століття...

Теодор Ніфонтович. Альбіно Романівно, щось я не розумію, що вони кажуть?

Альбіна Романівна. Кажуть, що вони приймаки минулого століття.

Теодор Ніфонтович. І що це значить?

Альбіна Романівна. Це значить, що Борис роздягатися не хоче.

Теодор Ніфонтович. Борисе, будеш роздягатися?

Борис. Не буду!

Анжеліка падає перед Борисом, обіймаючи його за ноги.

Анжеліка. Милий, я благаю тебе, роздягнися! Ну, зроби так, аби на цьому вже закінчилася ця божевільна ніч! Борисе, скільки ж усе це можна терпіти?

Борис. (*Кричить.*) Гарзд!(*Розстібуючи сорочку*). Гарзд. Хай буде по вашому. (*Приречено.*) Вимкніть світло. Але попереджаю, в роздягнутому вигляді я за себе не відповідаю. І взагалі, я більше у цьому світі ні перед ким і ні за що не відповідаю. Чуєте? Ні перед ким і ні за що!

Квартиру огортає темрява.

Сон Бориса з четверга на п'ятницю

(Інтермедія)

Посеред сцени стоїть стілець. На стільці велике люстро. Перед люстром, ретельно зав'язуючи краватку, викручується скуйовджений чоловік (Серж Апрелькін). На ньому неохайно випущена за брюки сорочка та взуті на босі ноги тапочки. До кімнати, ховаючи ключі до кишені, заходить чоловік з валізою (Борис Патончук). Спершу – німа сцена.

Борис. Здрастуйте! (*Скромно ставить біля себе валізу.*)

Апрелькін. (*Недбало.*) Привіт!

Борис. *(Оглядається.)* Це – квартира сорок п'ять?

Апрелькін. Сорок п'ять, сорок п'ять! *(Наспівує.)* Дівчонка із квартири сорок п'ять та-да-ту-да-ду-да... А ти хто такий?

Борис. Я тут живу.

Апрелькін. *(Збентежено.)* Чоловік?!

Борис. Хазяїн. Ось паспорт... прописка. *(Запобігливо подає паспорт.)*

Апрелькін. *(Розгублено гортає сторінки.)* Не може бути. Справді, сорок п'ять. Слухай, старий, а який сьогодні день?

Борис. Четвер.

Апрелькін. Фантастика!

Борис. Якщо ви злодій, то так одразу і кажіть. Самі бачите, живемо ми скромно, без розкоші... Так ви злодій?

Апрелькін. Як би тобі сказати...

Борис. Так і кажіть. Я чоловік бідний, мені втрачати нічого. До речі, ви зі спільниками чи один?

Апрелькін. Без спільників... але і не один...

Борис. Тоді з ким?

Апрелькін. З жінкою.

Борис. *(Поступово набирається відваги.)* Злодійкою.

Апрелькін. Ну яка ж вона злодійка...

Борис. Знаю я їх. Усі жінки злодійки. Тільки моя чесна. Де та жінка?

Апрелькін. В кімнаті. Але вона не моя жінка! Вона – твоя жінка!

Борис. Хто, злодійка.

Апрелькін. Вона не злодійка. *(Знову німа сцена.)*

Борис. Моя жінка... Так, а ти тоді хто такий?

Апрелькін. Ти тільки нічого поганого не подумай...

Борис. *(Загрозливо.)* Хто ти такий?

Апрелькін. А хіба ти сам не бачиш? Слухай, а хочеш одразу всю правду?!

Борис. Правду?!

Апрелькін. Так – всю!

Борис. Хочу!

Апрелькін. Ну так знай – я з твоєю жінкою зустрічався не як чоловік з жінкою.

Борис. Брешеш?!

Апрелькін. Але і це ще не вся правда. Бо знаєш, як я з твоєю жінкою зустрічався?

Борис. Краще мовчи.

Апрелькін. А я не буду мовчати, бо я з нею зустрічався – як ЛЮДИНА З ЛЮДИНОЮ.

Борис. Не може бути?!

Апрелькін. Це – правда. І я тобі навіть більше скажу. Вона – хороша людина. *(Б. хапається за серце.)* Ну чого ти, чого ти, дурнику, радіти треба, а він за серце хапається. На цій землі вже й не так багато хороших людей. Особливо серед жінок.

Борис. *(Скрізь схлипи.)* Я відчував душею, що у неї добре серце. А я її іноді так негарно... *(Змахнув рукою зрадливо сльозу.)*

Апрелькін. Ось бачиш, а мені дорікаєш. Усі ми чоловіки вміємо цінувати тільки чужих жінок. Тоді як до своїх руки ніколи по-справжньому не доходять.

Борис. *(Далі схлипуючи.)* А у неї серце таке добре!

Апрелькін. Добре, бо гаряче.

Борис. А ти звідки знаєш? Зачекай, зачекай, а що ти взагалі у моїй хаті робиш?

Апрелькін. Знову він мову про свою промову. Сьогодні який день?

Борис. Четвер.

Апрелькін. А завтра який?

Борис. П'ятниця.

Апрелькін. Ну то що ти тоді від мене хочеш?

Борис. А післязавтра субота.

Апрелькін. А ось суботу давай не чіпати, вона в наші плани аж ніяк не входила.

Борис. А я буду. Субота.

Апрелькін. Негідник!

Борис. Це ви мене у моїй хаті так називаєте?!

Апрелькін. Гаразд, гаразд, повернемося до четверга, бо ми з цією суботою справді далеко зайшли. До речі, а ти кави не бажаєш?

Борис. А ви вже знаєте, де у моїй хаті є кава?!

Апрелькін. Ні.

Борис. Тоді бажаю.

Апрелькін. А може чаю?

Борис. Так який сьогодні день?

Апрелькін. Ось саме про це я і хочу почути з того часу, як почався цей четвер.

Борис. А коли ж тоді почався четвер?

Апрелькін. Тоді, коли ти був у відрядженні.

Борис. Але ж я повернувся на день раніше. Хоча мусив повернутися у п'ятницю.

Апрелькін. Ну!

Борис. Ну!

Апрелькін. Ну!

Борис. Ну!

Апрелькін. Ну тоді я пішов.

Борис. До побачення. *(Услід.)* Стій! А шкарпетки? Ви забули одягнути шкарпетки.

Апрелькін. *(Уважно розглядає свої ноги.)* Справді, забув. *(Оглядається довкола.)* А де ж вони?

Борис. Взагалі то, про це хотів би і я знати. І не подумайте нахабно брехати мені в очі, що ви сюди прийшли без шкарпеток.

Апрелькін. Ясна річ, в шкарпетках. Я ж не злидня якась, аби в гості босоніж ходити. Однак, справді, де вони? Може у спальні?

Борис. Та ви що, пройдисвіт, може ви ще хочете сказати, що ось це моя жінка зараз лежить і нюхає якісь брудні, смердючі шкарпетки.

Апрелькін. А хіба вона токсікоманка? До того ж, з приводу брудних та смердючих попрошу вибрати вислови. Я ноги, до твого відома, двічі на день мащу кремом. Вранці та увечері. І не просто кремом, а хорошим кремом.

Борис. Гаразд. Але тоді навіщо ви залишили у спальні моєї дружини свої шкарпетки?

Апрелькін. А ти не розумієш?

Борис. Ні

Апрелькін. Ні.

Борис. Ні.

Апрелькін. Тоді я популярно поясню. Я їх зняв тому, що мені стало жарко. Невже не зрозуміло!

Борис. Зрозуміло. Але чому, коли вам стає жарко ви знімаєте саме шкарпетки?

Апрелькін.- Дивний ти чоловік, а що ж я по твоєму повинен знімати?!

Борис. *(У розпачі.)* Господи, і кого вона, стерво, запросила у наш дім. Ніколи не міг подумати, що моя жінка здатна, ніби якась...

Апрелькін. *(По-наставницьки.)* А ось тут я попрошу не перегинати палку. Ця жінка, мушу зробити ще один комплімент, дуже мила і симпатична особа. До того ж особисто тобі вона дуже вірить. Казала, що якщо мій чоловік обіцяв повернутися додому у п'ятницю, то у п'ятницю і повернеться.

Борис. І все ж таки, навіщо ви шкарпетки зняли?

Апрелькін. Господи, та аби я знав що ти у четвер повернешся, то хіба я став би їх знімати? Та я взагалі б сюди не прийшов.

Борис. До речі, а навіщо ви сюди прийшли?

Апрелькін. *(Зашарівся.)* Це дуже вже делікатне питання.

Борис. Але я наполягаю. На правах хазяїна.

Апрелькін. Гаразд. Бажаєш знати – знай! Хоча це, звичайно, так все непросто...

Борис. Але я наполягаю. На правах чоловіка своєї дружини.

Апрелькін. Тоді знай, наш роман почався багато років тому.

Борис. Коли?

Апрелькін. Ще з дитячого садочка.

Борис. Коли ви ще разом на горщиках сиділи?

Апрелькін. А хто ж тоді на них не сидів. І ми, ясна річ, сиділи.

Борис. Але навіщо ви зараз прийшли. Знову разом посидіти?!

Апрелькін. *(Після маленької паузи.)* Попрощатися!

Борис. *(Кричить.)* І для цього зняли шкарпетки?

Апрелькін. А що залишалося робити, якщо в цій квартирі від спеки дихати немає чим? *(Спокійніше.)* Чуєш, як я дихаю? Не дихаю, а задихаюся. До того ж, я розхвилювався. *(Розчулено.)* Попрощатися все ж таки прийшов, а не до куми у гості. Ти, сподіваюся, як мужчина мужчину мене розумієш. *(Борис ствердно киває головою.)* Ось і добре. Ну тоді я пішов.

Борис. *(Навздогін.)* Зачекайте. *(Починає щось шукати у валізі, дістаючи шкарпетки.)* Ось – візьміть!

Апрелькін. *(Вражено відступає.)* Я не можу!

Борис. Беріть, беріть. Вони чисті. Я їх ще вчора двічі господарським милом прав. Правда, тільки у холодній воді. Знаєте, у відрядженні, де я був, подають тільки холодну воду. Та й то тільки вранці та увечері.

Апрелькін. Ти хочеш сказати, що ось так просто береш і віддаєш мені свої шкарпетки?

Борис. Так. Просто так.

Апрелькін. Але я не можу прийняти такого подарунку. *(Пауза.)* Я не заслужив його.

Борис. Це – на прощання. І якщо ви уважно придивитися, то помітите на одній з них невеличку стіжечку. Це моя дружина зашивала. Так що, вважайте, що це від неї теж подарунок.

Апрелькін. *(Пригортає шкарпетки до серця.)* Вона – дірочку – зашивала. Яка пам'ять. Я буду берегти ці шкарпетки. Прощавай мій новий безкорисливий знайомий.

Борис. До побачення – друг. Знаєте, а все ж таки добре, що сьогодні четвер. Правда!

Апрелькін. Правда. Бо якби була п'ятниця, то ти б ніколи мене тут не побачив. Ти мені віриш?

Борис. Вірю. Ось так, випадково, перший раз, прилетів не в п'ятницю, а в четвер – І НА ТОБІ! Людину зустрів! Хорошу людину!

Апрелькін. А ти, друже, ще краща людина. Здавалося б, якісь шкарпетки. Дрібниця, проте приємно. Не кожен чоловік, скажу зі свого багатого досвіду, здатен на такий вчинок. Ой не кожен! Однак, будемо прощатися. Прощавай! І наостаток маленька порада: якщо вже пообіцяв повернутися у п'ятницю, то не приїжджай у четвер.

Борис. Але ж ви вже попрощалися з моєю дружиною, і, як я зрозумів, назавжди.

Апрелькін. Назавжди! І давай поклянемося, що завжди будемо вірними своєму чоловічому слову. Якщо у п'ятницю – то вже у п'ятницю. Але ні в якому разі не в четвер. А я все життя берегтиму ці шкарпетки. Як пам'ять!

Борис. Ну навіщо так категорично. Можете колись і поносити. Чоловічі шкарпетки, все ж таки, а не панчохи улюбленої жінки. Слухайте, а як вас хоча б звати?

Апрелькін. Називай мене просто – Апрелькін.

Борис. До побачення, Апрелькін!

Апрелькін. *(Йде зі сцени.)* До побачення, друг!

Борис. Як він сказав – вона тобі вірить. А я її... А він... А вона... А сьогодні ж четвер, хоча я обіцяв бути у п'ятницю. *(Біжить услід за Апрелькіним.)* Стій, Апрелькін, зачекай, у п'ятницю так у п'ятницю... Вона мені ві-ри-ть...

Квартира Патончуків.

Світанок. Дзеленчить телефон. Анжеліка бере трубку.

Анжеліка. Алло. Доброго ранку. Хто-хто?... А! Привіт. Так, я ще не прокинулась, бо тільки недавно заснула. Безнадійно. Ну аякже, просив руку, а до неї нахабно вимагав ще й серце. Ні-ні, сам нічого не пропонував. І я тієї ж думки: всі говорять „дай“, і ніхто не скаже „на“. Ха-ха-ха, ну це ви здорово придумали. Тепер буде і нам над чим посміятися. Ну аякже! Як прокинеться, то обов'язково передам. Ні, а це ти йому вже сама скажеш. Хіба ж я можу позбавити тебе такого задоволення. Я тебе теж. Цілую. Па-па!

(Незадоволено кидає трубку).

Алло, народ, усім під'йом. Усіх вас кличу на прийом. Артуре, це перш за все вас стосується. Так ось, мон шер, поспішаю вас повідомити, що ваша дружина вже телефонувала, люб'язно прохаючи не затримувати вашу дорогоцінну особу. Вона мені розповіла про причини вашого нічного візиту, натомість я її запевнила, що ви блискуче виграли це парі. Мерсі за увагу. *(Анжеліка, заливаючись слізьми, падає у крісло.)*

Альбіна Романівна. Анжеліко, доню, що сталося? Я нічого не розумію?

Анжеліка. Мамо, щойно звонила жінка цього мерзотника. Уявляєш, він посперечався з такими ж мерзотниками як і сам на те, що запросто за будь-яких обставин доб'ється моє руки, хоча я знаходжуся поки що в законному шлюбі. Посперечався всього на ящик шампанського. Уявляєш - моя ціна - якийсь ящик шампанського.

Артур. Не якогось, а справжнього. Французького!

Альбіна Романівна. Боже мій! Боже мій, Арчі, я ж тобі так довіряла. Я так вірила в твою інтелігентність. Як ти міг, як посмів?!

Артур. Тільки давайте без сантиментів. Це гра - і не більше. Так би мовити втілення бажань на замовлення горячих голів. Гра нервів і сила бажань - хіба може бути щось більш захоплюючим!

Борис. Анжеліко, мені наснився жахливий сон.

Теодор Ніфонтович. Сон з четверга на п'ятницю. Це погано. Буває, що й збувається.

Анжеліка. Борисе, а тобі не здається, що все наше життя – це як один суцільний жахливий сон?

Борис. Здається. Але краще скажи – хто такий Апрелькін?

Анжеліка. Я не знаю ніякого Апрелькіна. Але всі ми тепер знаємо як у наш час розважаються дітки сучасних крутеликів. Круто, хлопчики, починаєте, круто. Можна собі тільки уявити, що буде далі. Це ж треба додуматися – розіграти заміжню жінку на ящик шампанського.

Борис. Боже, такий жах наснився. Анжеліко, так ти справді не знаєш ніякого Апрелькіна?

Анжеліка. Борисе, що у тебе з головою?

Борис. Болить.

Анжеліка. Тоді не кажи, будь-ласка, більше дурниць!

Теодор Ніфонтович. Хе-хе, бісові діти! А у нас в селі один заклався на банку самогону, що розійдеться з своєю бабою. Так що ж ви думаєте, хрен розвівся. А самогон виставив, і я пив, хороший був самогон.

Артур. О майн гот! Папаня, я вас попрошу...

Теодор Ніфонтович. А ти аспірант на мене голос не тяни, бо я тобі хуткіш за будь-якого доктора наук пельку можу закрити. Держава не для того тебе безкоштовно вчила, аби ти тепер збиткував усю ніч.

Артур. Пішла мораль! А це вже випробовування для людей з залізними нервами.

Теодор Ніфонтович. Мовчи, аспірант! Я простий хвермер. З досвіда до ночі щодня рачкую біля землі. Світу божого не бачу! Техніка у мене старенька...

Артур. Лаконічніше, папаня, лаконічніше.

Теодор Ніфонтович. Цить, кому сказав. Отож маю всього декілька десятків гусей, з десяток корів, з десяток бичків і всього іншого по трішки. Мало? Може й мало. Проте все це йде на користь людям. А яка від тебе користь, якщо ти вже зараз такий гнилий. І чи тому тебе послали до Ландона, аби тепер така вельмишановна жінка, як Альбіна Романівна, мусила від тебе сльози проливати. Попався б ти мені в руки, то я тебе швидко б навчив бикам хвосту крутити.

Артур. Нехай ваш синочок бикам хвосту крутить, а не пописує статейки до районних газет. Теж мені, класик хуторянського життя. Однак мій час вичерпався.

Мушу відкланятися. І наостаток ще раз попрошу усіх розумних людей сприйняти цю пригоду, як звичайнісіньку забаву. Підкреслюю - розумних людей.

Альбіна Романівна. Артуре, невже ти міг так легко спаплюжити своє добре ім'я?!

Артур. Ну не можу я тисяча раз повторювати, що це був жарт. Такий собі своєрідний жарт, і не більше. Слухайте, та ви ніби перший день живете на цьому світі - такі старомодні, їй богу!

Борис. Коротше, вимітайся, дружок, пошвидше під три чорти. А то, як ти щойно сказав, твій час вичерпався, а ми його так цінуємо.

Анжеліка. Ну навіщо так грубо, Борисе. І який це дружок. Це не дружок - це герой нашого часу. Тому і випроваджувати його треба по-особливому. Наприклад: "Дорогі гості, а чи не набридли вам врешті-решт господарі?!" Арчі, ти зрозумів мене?

Артур. Анжеліко, ти сама чемність.

(Дзеленчить телефон. Альбіна Романівна бере трубку.)

Альбіна Романівна. Алло. Доброго. Кого? Бориса... *(Простягає трубку Борису.)*

Борис. Мене ні для кого немає дома. Я поїхав. До друга. На дачу.

Альбіна Романівна. *(В трубку.)* Його немає дома. Так-так. Обов'язково передам. Записую. Так...так...так...так... А ви не жартуєте? Добре. Передам. Обов'язково все передам. Невимовно, невимовно вам вдячна. До побачення.*(Сідає біля столу, запалюючи цигарку).* Теодоре Ніфонтовичу, подивіться, будь ласка, чи є у нас ще шампанське.

Теодор Ніфонтович. *(Розглядає пляшки).* Усе видудлили. Тільки горілочка і зосталася.

Альбіна Романівна. Тоді налийте собі чарку і випийте за мою доньку.

Анжеліка *(Захоплено плескає руками)* Мамо! Не може бути!

Альбіна Романівна. Може, доню, може. Звичайно, ми не хизуємося, але це наша перемога. Бориса, нарешті, посилають.

Теодор Ніфонтович. Як, прямо туди?

Альбіна Романівна. І щоб ви не сумнівалися - до самісінького Парижу. Щойно зателефонували з його роботи і повідомили, що по цьому питанню вже прийнято позитивне рішення. Так що, Теодоре Ніфонтовичу, самі розумієте - нам тепер не до вас. У зв'язку з від'їздом Анжеліки з чоловіком, мені і вгору не буде коли глянути.

Теодор Ніфонтович. Ясна річ, не в Жмеринку ж їдуть, дорога далека.

Борис. Альбіно Романівно, невже мене справді...

Альбіна Романівна. А щоб ти навіть і не сумнілася.

Борис. О мамо-нене!

Борис та Анжеліка кидаються один до одного на шию. Борис щось шепоче їй на вухо.

Борис та Анжеліка. *(Хором.)* Шановні гості, а чи не набридли вам господарі.

Артур. Ну що ж, Борисе, мушу визнати, що замріяним теж іноді фартить..

Борис. Але дуже рідко. Особливо у порівнянні з деякими маніакальними пройдисвітами, які свій фарт візьмуть будь-якою ціною... *(Знову шепчеться з Анжелікою.)*

Борис та Анжеліка. *(Хором.)* Шановні гості, а чи не набридли вам господарі!

Артур невдоволено хлопає дверима, швидко виходячи з хати.

Теодор Ніфонтович. Так я вам того, Альбіно Романівно, пізніше сватів зашлю.

Альбіна Романівна. Щось я вас не розумію, Теодоре Ніфонтовичу.

Теодор Ніфонтович. Так ми ж домовилися вже ніби...

Альбіна Романівна. Ні про що я з вами не домовлялась. І, взагалі, за кого ви мене приймаєте?

Теодор Ніфонтович. Ні за кого. Вірніше за дуже порядну жінку. Альбіно Романівно, аякже мій син... Пропадає хлопець, розумний, в газетах он скільки пише.

Альбіна Романівна. А вашому сину допоможемо. Тільки пізніше, коли своїх дітей до Франції відправлю. Тоді і приходьте. *(Звертається до дітей.)* А ви чого роти пороззявляли. Невже я настільки старо виглядаю, що не можу ще раз вийти заміж?! Можу! *(Пауза.)* Але не хочу. І, взагалі, могли б вже й провести Теодора Ніфонтовича до зупинки, а не стовбичити тут стовпами.

Борис. *(Бере під руки дядька.)* Підемо, Теодоре Ніфонтовичу!

Теодор Ніфонтович. До побачення, Альбіно Романівно.

Альбіна Романівна. До побачення, Теодоре Ніфонтовичу. *(Борис та Анжеліка виводять родича з хати.)* Як це зараз молоді кажуть, гуд бай май лав гуд бай. Господи, Париж, кришталева мрія мого дитинства, невже і я його побачу.

Збирається вийти з квартири, але на самому порозі її змушує повернутися телефонний дзвінок.

Альбіна Романівна. Алло! Доброго ранку. Ні, він вийшов. Ні, не на роботу. Одну хвилиночку. *(Щось записує).* Дякую. Обов'язково, обов'язково передам. На все добре.

До квартири заходять сонцесяйні Борис та Анжеліка.

Альбіна Романівна. О! ви так швидко!

Борис. Автобус одразу підійшов.

Альбіна Романівна. Уявляєш, Борисе, тобі знову щойно телефонували з роботи. Ось записка, правда з дещо дивовижним текстом.

Борис. *(Читає).* "Ах, vanita vanitas! Ах, суета сует! Хто з нас по справжньому щасливий у цьому світі? Хто з нас отримує те, чого прагне його серце, а отримавши, не прагне більшого?... Підпис - Уільям Теккерей. Ярмарок марнославства". *(Вражено дивиться на Анжеліку та тещу).* Нічого не розумію. А цей Уільям Теккерей з цитатою свого роману вам часом не з потойбічного світу дзвонив?

Альбіна Романівна. Не пам'ятаю з якого він світу, тільки з невеликим акцентом.

Борис. *(Виходить з себе).* Так з яким акцентом: може все ж таки з того світу зі своїм суто англійським гарчанням?

Альбіна Романівна. *(Збентежено).* А хіба це був не француз?

Анжеліка. Мамо, згадайте перший дзвоник: вам інформацію про роботу передали цим же голосом, чи якимось іншим?

Альбіна Романівна. Здається якимось іншим, хоча - не пам'ятаю.

Анжеліка. Але це не Артур?

Альбіна Романівна. Ні - не Артур.

Анжеліка. Борисе, чого ти стоїш - візьми і сам подзвони на роботу. Може, це хтось з радощів з глузду сходить?

Борис підходить до телефону, але ніяк не може набрати номер, збентежено поглядаючи на жінок. Починає задкувати до дверей.

Борис. Я зараз, я швидко, я тільки туди і назад... *(Вибігає з квартири).*

Анжеліка. *(Розпачливо кричить услід).* Борік! Борис! Борисе! *(Вибігає услід за ним).*

І одразу квартиру огортає темрява. Зі спальні починає доноситись чоловіче хропіння Теща, і з загорнутою у рушник головою, вмикає настільну лампу і починає нервово ходити по кімнаті. Лунає квартирний дзвінок.

Альбіна Романівна. Хто там? Ах, сусіди?! *(Привідчиняє двері, але не впускає небачених гостей до хати).* Чим зобов'язана у такий пізній час? Що ви кажете, вас не влаштовує наше хропіння, яке чути навіть за стіною? Ах, його чути навіть вашому вівчуру, який від цього виє і постійно нервує?! Ну, який же це кокер-спаніель, якщо він виє, як вівчур. Це дуже люб'язно з вашого боку. І я більше не терпітиму такої наруги! *(Гримає дверима, знову нервово бігаючи по кімнаті).* І з ким тільки не доводиться жити за однією стіною. На очах у всього світу можуть зацькувати людину собаками, ще й претензії висунути. Та за статистикою, якби ви знали, тридцять відсотків чоловіків світу хропіли, хроплять і будуть хропіти! *(За стіною голосно вмикають музику).* Магнітофоном загорлопанили. Думаєте, що я під вашу сопілку танцювати буду? А дзуськи!

Вмикає світло і входить до спальні. Дістає з під подушки магнітофон, виймає касету з хропінням, а на її місце голосно вмикає музику. Незабаром за якоюсь стіною чується другий, третій магнітофон, потім четвертий...

Альбіна Романівна закриває пальцями вуха. Одразу настає повна тиша. Але коли вона через певний час віднімає пальці, то з усіх боків лунають із-за стін різноманітні чоловічі хропіння Жінка розпачливо охоплює голову руками, безсило падаючи на ліжко.

Завіса.

Контакти: 8-050-528-05-92 (моб.); e-mail: omykolaychuk@voliacable.com.